

DRUŠTVO MLADIH ISTRAŽIVAČA BOR

3. oktobra 71 19210 B O R

telefon: 030 444 241, 064 230 96 01

račun: 160 – 355773 - 48 Intesa banka AD Beograd RJ Zaječar

PIB 100629481

www.mibor.rs

kancelarija@mibor.rs

МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПРЕДМЕТ: Увид у захтев за одлучивање о потреби процене утицаја “Serbia Zijin corper” d.o.o. Бор за изградњу постројења за третман отпадних рудничких вода рудника Церово и Јама у Бору

Министарство заштите животне средине је 10. 05. 2021. године, у дневном листу “Политика” обавестило јавност да је носилац пројекта “Serbia Zijin corper” d.o.o. Бор поднео захтев за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину Главног пројекта изградње постројења за третман отпадних рудничких вода из рудника Јама са подземном експлоатацијом и рудника Церово са површинском експлоатацијом, на катастарским парцелма број 1345/1 и 1345/2 КО Бор 2.

У складу са чланом 10., став 3. Закона о процени утицаја на животну средину (Сл. гл. бр. 135/2004 и 36/2009), у року од 10 дана,

ПРЕДЛАЖЕМО:

да насловни орган, у складу са чланом 9. Закона о процени утицаја на животну средину, захтева од носиоца пројекта додатне податке и документацију и одреди рок за њихово достављање.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ:

1. Захтев је непотпун и не садржи све елементе предвиђене Законом о процени утицаја на животну средину и Правилником који регулише садржину захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину, тако у смислу члана 59. Закона о општем управном поступку (Сл. л. Рс. бр. 18/16 и 95/18), а на чију примену недвосмислено упућује чл. 34а

Закона о процени утицаја на животну средину, насловни орган је дужан да поступи у складу са чланом 9 Закона о процени утицаја на животну средину, који прописује да “ако је захтев о потреби процене утицаја неуредан надлежни орган захтева од носиоца пројекта додатне податке и документацију и одређује рокове за њихово достављање.”

Нису приложена следећа документа:

- a) Извод из урбанистичког плана или потврђени урбанистички пројекат (чл. 8, став 3., тачка 1. Закона о процени утицаја),
- b) Идејно решење, или пројекат, односно извод из идејног пројекта (чл. 8, став 3., тачка 2. Закона о процени утицаја),
- c) Графички приказ макро и микро локације (чл. 8, став 3., тачка 3. Закона о процени утицаја). Приказ на сателитском снимку у тексту захтева не може се сматрати графичким приказом.
- d) Услови и сагласности водопривреде, предузећа за путеве, Електроистока, ЈП “Србија шуме” и локалних јавних предузећа за водовод, канализацију и управљање отпадом ((чл. 8, став 3., тачка 4. Закона о процени утицаја).

2. Одговорно лице носиоца пројекта није оверило захтев.

3. Није дефинисан циљ пројекта. Пројектанти наводе да је циљ пројекта заштита “природних водотокова”, што предметна студија не доказује. У сливу Кривељске реке налазе се 3 површинска копа: Церово 1 и 2 и Велики Кривељ, рудник са јамском експлоатацијом – Јама Бор; одлагалишта раскривке рудника Велики Кривељ и Церово, као и флотацијско јаловиште Велики Кривељ. Сва ова места производе значајне количине киселе рудничке воде, а вода из рудника Јама се испушта директно у Борску реку, која је спроведена у Кривељску реку. Пројектом се посматрају само рудничке воде Церова и Јаме, као најзначајнији носиоци бакра, а не и воде са површинског копа Велики Кривељ и са његових одлагалишта раскривке, са којих процедурне воде доспевају у Сарака поток, који се такође улива у Кривељску реку. Нису узете у обзир ни процедурне воде са флотацијског јаловишта Велики Кривељ, које такође загађују Кривељску реку. Носилац пројекта мора дати одговор зашто се и воде са површинског копа, одлагалишта раскривке и флотацијског јаловишта не третирају у истом постројењу. Пројекат третмана свих рудничких вода са површинских копова, Јаме, одлагалишта раскривке и флотацијског јаловишта, био би пројекат заштите природних водотока и подземних вода у сливу Кривељске реке. Овакав, он то није, већ је то пројекат добијања бакра из рудничких вода.

4. Није дефинисано које су то рудничке воде са површинског копа Церово. Да ли су то и воде са новог површинског копа Церово 2 (отворен без процене утицаја на животну средину), или само из напуштеног копа Церово 1 и његовог одлагалишта раскривке? Ако се ради о свим овим водама, дати податке о количинама и хемијском саставу (потенцијалу бакра) са сваког појединачног објекта – произвођача рудничких вода.

5. Није дат хемијски састав рудничких вода рудника Церово и рудника Јама, већ само збирни састав. Потребно је дати састав вода и издашност свих изворишта са Церова и из рудника Јама.

6. Није приказан цевовод за транспорт вода са Церова, који у случају хаварије, може да доведе до испуштања рудничких вода и узроковати загађење околног пољопривредног земљишта.

7. Вода са Церова се транспортује постојећим цевоводом који је грађен за количину воде само са рудника Церово 1. Да ли је капацитет тог цевовода довољан да се њиме транспортују и воде које настају са рудника Церово 2 и са његовог одлагалишта раскривке, као и са Постројења за дробљења руде.

8. Изабрана технологија за третман отпадних вода сулфидизацијом је застарела технологија, непримерена за третман рудничких вода, какве настају у предметним рудницима, и није у примени при изградњи нових постројења, јер ни еколошки ни економски ни технолошки није прихватљива. Примењивана је и још се примењује понегде за селективно добијање метала из рудничких вода насталих из полиметаличних лежишта. Као преципитатори се користе растворни сулфиди – токсичне, корозивне и скупе хемикалије (Na_2S , NaHS , $(\text{NH}_4)_2\text{S}$, FeS). Искоришћења нису задовољавајућа. Захтева се употреба сулфидизирајућег агенса у вишку. Непрореаговали сулфид ће хидролизирати, стварајући H_2S гас, са свим проблемима, који се притом јављају. Посебан проблем представља висока концентрација сулфатних јона, која остаје константна након пречишћавања рудничких вода!

9. Иако је предложена технологија неадекватна и више се по њој не граде нова постројења, како је прописано у члану 8., став 2., тачка 4 Закона о процени утицаја (Сл. гл. бр. 135/2004 и 36/2009), нису разматране алтернативне модерне технологије сепарације и концентрисања јона метала, примереније за третман рудничких вода.

10. Радна средина је угрожена издвајањем H_2S , приказати тачне количине које се издвајају у технолошком поступку, просторе који могу бити угрожени и мере заштите.

11. Сва пречишћена количина пречишћених вода не би могла да се користи у процесу флотирања, већ један део мора да буде испуштан у водоток, носећи слободну киселину, непрореаговали преципитациони агенс и неке јоне метала изнад МДК.

12. Отпадне воде које се испуштају у флотацијско јаловиште садрже H_2S који се ослобађа и загађује животну средину.

13. “Концентрат бакар-сулфида који садржи око 30 % бакра, након филтрације се камионима превози у Топионицу.” Дати састав тог концентрата. Да ли тај концентрат може да се прерађује у Топионици? Да ли испуњава услове прописане у Студији о процени утицаја на животну средину пројекта Реконструкција топионице бакра и изградња нове фабрике сумпорне киселине¹? Како ће утицати на квалитет ваздуха када је и без додатне емисије прекорачена граничне вредности емисије и квалитет ваздуха у Агломерацији Бор је 3. Категорије?

14. Очито је да је циљ Пројекта био добијање бакра из оних рудничких вода, богатијих на бакру. И то би могло да се прихвати као оправдање за третман

¹ Студији о процени утицаја на животну средину пројекта Реконструкција топионице бакра и изградња нове фабрике сумпорне киселине, страна 65, Београд, мај 2011.

само одабраних вода. У том случају треба узети у обзир и отпадне воде и растворе из Електролизе, Златаре и Регенерације електролита. Ове воде су, као значајни носиоци бакра и сумпорне киселине, у ранијем периоду коришћене у Погону цементације на Јами за дотеривање рН вредности јамске воде. Сада се оне очигледно испуштају у Борску реку - ток према Слатини, драстично снижавајући њен рН.

У закључку, поздрављамо иницијативу Serbia Zijin Copper d.o.o. Bor, да се проблем рудничких вода коначно почне да решава на технолошки, еколошки и економски прихватљив начин, обухватајући све изворишта рудничких вода и сва места настајања бакроносних ефлуената у металуршком делу производње бакра. Проблем је веома комплексан, и захтева шири приступ при избору технологија пречишћавања. Само сулфидизација, која се предлаже, поред тога што је неадекватна, неће дати задовољавајући квалитет воде ни као техничке, ни за испуштање у водоток.

ДРУШТВО МЛАДИХ
ИСТРАЖИВАЧА БОР